

Henkilökuvassa **Kasper Muttonen**

Betoni-lehden henkilögalleriassa on haastateltavana kuvanveistäjä **Kasper Muttonen** (s. 1979 Lappeenrannassa).

Kasper Muttoselle taide oli luonteva osa elämää jo lapsuudessa; hänen isänsä on itseoppinut taiteilija.

”Taide ja käsillä tekeminen kiinnosti myös minua. Lapsena haaveena oli arkkitehdin ammatti. Arkkitehtia minusta ei tullut, vaikka mutkan kautta päädyin opiskelemaan myös arkkitehtuuria”, hän kertoo vaiheita, jotka näkyvät hänen taideteoksissaan, joissa yhdistyvät arkkitehtuurin ja kuvataiteen vaikutteet.

Savonlinnan kautta Helsinkiin

Kasper aloitti lukion, muttei kokenut sitä merkityksellisenä. Hän lähti opiskelemaan Savonlinnan käsi- ja taideteollisuusoppilaitokseen, jossa oli sitä mitä hän halusi, päästä tutustumaan ja työskentelemään eri materiaaleilla: työstämään metallia, veistämään graniittia.

Vuosi Savonlinnassa oli Kasperin mukaan erittäin tärkeä. Se oli myös hyvää valmistautumista Kuvataideakatemiaan, jonne hän pääsi ensiyrittämällä vuonna 1998.

Samalla se merkitsi muuttoa Helsinkiin. ”Vaikka olen kotoisin pikkukaupungista, koen itseni kotoisammaksi suurissa kaupungeissa. Olenkin asunut ja viihtynyt erinomaisesti myös isoissa kaupungeissa, kuten Pariisissa, Roomassa, Berliinissä, joissa olen työskennellyt ja asunut taiteilijaresidensseissä.”

Taide ei asetu lokeroihin

Kuvataideakatemia oli Kasperille merkityksellinen erityisesti taiteellisenä yhteisönä, paikana, jossa luodaan kontaktit alaan ja ihmisiin.

”Kuvataideakatemiassa opiskelin pääasiassa maalauspuolella, siellä oli eniten opiskelijoita ja paras tunnelma. Yhden vuoden olin myös kuvanveistopuolella. Sillä oli hyvät isot tilat, mutta siellä ei juuri ollut ihmisiä, opiskelijat tekivät pääasiassa savesta elävää mallia.”

Taiteen lokeroiminen koulutuksessa maalaukseen, veistämiseen tai grafiikkaan ei Kasperin mielestä tue nykytaiteen logiikkaa: ”Suurin osa nykytaidetta toimii eri taidemuotojen välimaastoissa. Monet tekevät taidetta sekaisin ja ristiin. Itse haluan saada vaikutteita muualta kuin taidemaailman sisältä. Arkkitehtuurista, designista, materiaaleista. Taiteen pitää olla oivaltamista ei toistamista.”

Omaa työtään hän kuvaa maisemamaalauksen ja figuratiivisen, esittävän taiteen yhdistämisenä: ”Figuratiivisen taiteen sijasta teokseni ovat rakennettuja maisemia.”

”Vaikka saan työhöni ideoita arkkitehtuurista, teokseni ovat epätekonisia. Toisin kuin arkkitehtuurissa, niiden funktio ei ole tietyn ongelman ratkaiseminen. Pikemminkin ne luovat ristiriitaa arkkitehtuurin toimivuuteen. Uusimmassa työskentelyssäni varsinkin ilmastonmuutos ja siihen liittyvät ilmiöt ovat nousseet tärkeiksi.”

Arkkitehtiopiskelijana vaihdossa ja varsinaisena

Kasperille käänteentekevää Kuvataideakatemian opinnoissa olikin pääsy vaihto-opiskelijaksi Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosastolle Otaniemeen.

”Arkkitehtuurin perusteet -kurssilla opin valtavasti: sekä konkreettista tekemistä, arkkitehtuurin historiaa että suunnittelua”, hän kertoo.

Vakuuttava osoitus vaihto-opiskelujen mielenkiinnosta oli se, että Kasper Kuvataideakatemiasta valmistuttuaan pyrki ja pääsi TKK:n arkkitehtiosastolle.

”Olinhan käynyt parhaimman valmennuskurssin mitä markkinoilla oli”, hän naurahtaa viitaten aikaisempiin opintoihinsa.

Varsinaiset arkkitehtiopinnot Kasper kuitenkin jätti vuoden kuluttua: ”Sekä kuvataiteilijan että arkkitehdin ammatit ovat tietyllä tapaa elämäntapa-ammatteja. Vaikka arkkitehtuuriopiskelu oli erittäin mielenkiintoista, tuntui, ettei yhtä aikaa opiskelujen kanssa pysty tekemään taidetta.”

Ulkomailla työskentely vie positiivisille epämukavuusvyöhykkeille

Opintojen jälkeen Kasper on työskennellyt säännöllisesti myös ulkomailla, useissa eri taiteilijaresidensseissä: Pariisin taiteilijakaupunki Cité des Art, Rooman instituutin Villa Lante, Schloss Wiepersdorf Saksa ja Ateljeesäatiö Isaab Basel Sveitsi.

Ulkomailla työskentelemään lähtemistä Kasper kuvaa muuttamiseksi positiiviselle epämukavuusvyöhykkeelle: ”Kun menee muualle, on avattava itsensä. Taide on myös itsensä rakentamista. Uudessa paikassa luo uusia mielikuvia, kun saa itsensä vakautettua siihen paikkaan.”

Isoissa kaupungeissa löytyy aina myös mielenkiintoista arkkitehtuuria. Niissä arkkitehtuuri ja rakennettu tila tulee paljon fyysisemmäksi. Esimerkiksi Pariisia hän kuvaa erilaisten monumenttien leikkikentäksi. Baselissa puolestaan on useita kansainvälisten huippuarkkitehtien rakennuksia, esimerkiksi Herzog & de Meuron, jonka toimisto on siellä.

"Ehkä Aasiaan", Kasper vastaa kysymykseen mihin seuraavaksi.

"Japanilainen arkkitehtuuri räjäyttää tajunnan. Olisi mielenkiintoista päästä kokemaan se paikan päällä. He pystyvät viemään modernin arkkitehtuurin paljon pidemmälle kuin länsimaalaiset. Toki uusi wau -arkkitehtuurikin kiinnostaa. Se on kuitenkin ristiriitaista, osa on vain kallista ja räikeätä, ei hienovaraista ja kehittyntä", hän pohtii.

Teos lähtee usein materiaalista

"Teos lähtee usein juuri materiaalista, vaikkapa rautakaupparamateriaalista, joka jää mieleen kutkuttamaan. Pitää keksiä keino sen käyttämiseen", Kasper toteaa.

Kuten rakentamisessa, puu, betoni, metalli, pleksi, ovat Kasperille myös taideteosten materiaaleja. Kullakin on oma luonne, joka näkyy valmiissa teoksessa.

"Puu on käytännöllinen materiaali. Puuhun minulla ei kuitenkaan ole henkilökohtaista suhdetta. Toisin kuin betoniin, joka on samalla sekä hyvin houkutteleva että hankala materiaali", Kasper kertoo.

1

"Betonissa viehättää sen massa ja konkretia. Arkkitehtiosaston betonikursilta sai aikanaan perustiedot, mutta oppia on tullut myös yrityksen ja erehdyksen kautta. Välillä betoni tottelee, välillä ei", Kasper naurahtaa.

Virheistä on ollut myös hyötyä: "Kolmiulotteisissa teoksissani on usein sisätiloja. Kerran kun tällaisen sisätilan muotti lässähti, keksin, että betonia voi veistää luonnonkiven tavoin. Hakkaamalla sain siihen uuden kauniin pinnan. Opin myös, että parhaan pinnan sai aikaan kun hakkaa pinnan viikon kuluttua valusta. Silloin kidepinnat tulevat kauniisti esiin."

Kasper Muttosen teoksia on esitelty tämän Betonilehden ss. xx – xx artikkelissa. Niissä hän on käyttänyt erilaisia betoneja ja betonikäsitteilyjä: harmaata betonia, valkobetonia, kuitubetonia, värabetonia, hiottua betonia, lohkontua betonia.

1 Betoni on Kasper Muttoselle yksi tärkeä materiaali sen vahvan luonteen ja massan sekä kivimäisen olemuksen vuoksi. Betoni on toiminut keinona liittää työt ikiaikaisen kivenveiston traditioon. Samalla betoni koetaan nykyaikaisen epätilan materiaalina, jonka hän haluaa muuttaa kivimäisempään, jalompaan muotoon.

Kasper Muttonen

Taideteoksen materiaalin rinnalle Kasper nostaa valaistuksen merkityksen. Esimerkiksi viime kesänä Taidekeskus Salmelan näyttelyssä oli erittäin hyvä luonnonvalo, jossa valkobetoniset teokset toimivat hienosti.

Näyttelyitä säännöllisesti

Kasper on pitänyt useita yksityis- ja ryhmänäyttelyitä vähintään muutaman vuoden välein sekä Suomessa että ulkomailla. Ulkomailla teoksia on ollut näyttelyissä muun muassa New Yorkissa Yhdysvalloissa, Bergenessä Norjassa sekä Berliinissä ja Freiburgissa Saksassa. Tuorein yksityisnäyttely oli Helsingissä Galleria Huudossa syyskuussa.

”Yhden näyttelykokonaisuuteen tekemiseen menee vähintään vuosi”, Kasper arvioi. Se on aina iso ponnistus, teosten lisäksi se tarkoittaa myös tilan hakemista ja rahoituksen järjestämistä.

”Tottuu ja turtuu”, Kasper vastaa kysymyksen taiteilijoiden apurahahakemusrumbasta. ”Kun apurahahakemuksia tulee säätiöille tuhansia, on pikemminkin yllätys, jos apuraha tulee. Itse sain tänä vuonna työskentelyapurahan, joka auttoi näyttelyn tekemisessä. Monia näyttelyitä on kuitenkin tehty ilman rahoitusta.”

Entä suhde maailmalle lähteneisiin omiin teoksiin?

”Niin kauan kun teos on itsellä, sitä voi muokata. Kun se menee johonkin muualle, se on turvassa. Silloin siitä voi etäännyä ja vapautua henkisesti”. Kasper vastaa.

Lapinlahti-aktiivi

Betonilehden haastatteluun Kasper pyöräilee Lapinlahden sairaala-alueelta, jossa hänellä on oma työhuone ja työpaikka. Vuonna 2014, Pro Lapinlahti -liikkeen syntyvaiheessa Kasper toteutti vuodet 2008–2013 suljettuna olleen sairaalan päärakennuksen etupihalle ison Lapinlahden Lähde-puuinstallaation.

Vuonna 2016 Kasper palasi Lapinlahteen. Siellä ensimmäinen työ oli punatiilisen Venetsia-talon tyhjentäminen ja saaminen käyttöön. Isoa ponnistusta kuvaa hyvin se, että kolmi-kerroksisesta rakennuksesta piti kuljettaa pois peräti 10 tonnia jätetavaraa.

”Talo saatiin täyteen elämää. Nyt se on ihmisille avoin tila: siellä on näyttelyitä, kahviloita, se on paikka, jonne helsinkiläiset voivat kävellä sisään. Lapinlahti-hanke pyrkii purkamaan mielenterveyden stigmaa: sen sijaan että psykiatrinen sairaala on aikanaan ollut suljettu oma todellisuus, se on nyt sen alueen avoin luova keskus”, Kasper iloitsee.

2 Vuonna 2014, Pro Lapinlahti -liikkeen syntyvaiheessa Kasper toteutti vuodet 2008–2013 suljettuna olleen sairaalan päärakennuksen etupihalle teoksen ”Lapinlahti installaatio”.

Iso merkitys Lapinlahden tulevaisuudelle on parhaillaan menossa oleva Helsingin kaupungin järjestämä ideakilpailu sairaala-alueen rakennusten käytöstä. Neljästä ehdotuksesta valittiin jatkoon kaksi Y-Säätiön ehdotus Lapinlahti 360 sekä NREP Oy ja Oaklins Merasco Oy:n ehdotus Lapinlahden kevät. Voittaja ja sen pohjalta alkava työ selvinnee alkuvuodesta 2020.

Elämäntapa-ammatti

Entä mitä on taiteilija vapaa-aika, onko sitä?

Taiteilijuus on Kasperin mukaan sikäli elämäntapa, että taiteilija on taiteilija vapaallakin: ”Vapaa-aika on pehmeää havainnointia ja stressitöntä fiilistelyä esimerkiksi matkoilla. Silloin voi tutustua paikkoihin seikkailumielellä.”

Joskus rennot havainnot vaikkapa uima-reissulta siirtyvät taiteeseen. Sellainen liittyy esimerkiksi veteen ja Kasperin oivallukseen, että tietty lakka toimii teoksessa kuin vesi.

Sirkka Saarinen